

III Модуль ҰЙЫМДАҒЫ КОММУНИКАТИВТІ ҮРДІСТЕР

7-Дәріс. Тұлға аралық және ұйымдағы қарым-қатынасты түсіну

Дәрістің жоспары:

- 1.Тұлға аралық қарым-қатынастың модельдері
- 2.Ұйымдағы қарым-қатынасты реттеу
- .Ұйымдық конфликтілер
- 4.Конфликтілі мінез-құлық

Түйін сөздер: басқару деңгейлері, жетекшілік теориялары, тұлғааралық қатынас модельдері, конфликтілі мінез-құлық, ұйымдағы конфликтіні шешу жолдары

Ұйымның негізгі әрекеттерінің бағытын таңдау жұмыстың ішкі және сыртқы факторларының есебімен жүргізіледі. Стратегиялық мақсаттарды қою, стратегиялық жоспарлаудағы ұжым, компания жұмысының белгілі бір уақыттағы болжамы. Компанияның болашақтағы эффективті нәтижелерін алдын ала көре білу.

Ұйымдағы барлық тапсырмалар мен қабылданатын шешімдерге деген жауапкершілік. Тапсырмадағы ақпараттарға түгелдей басшылық жасау, оларды шешу ортасына, бәсекелестік пен нарықтағы орнына басшылық ету.

Жетекшілік теориялары:

1. Р. Бейлз лидерлік рөлдер теориясы. Яғни жетекшінің белгілі бір рөл атқаруы.
2. Қырлар теориясы яғни жетекші адамның жаратылысынан лидерлік қасиеттер (харизма құдай берген қасиет) болу керек.
3. Интерактивті теория әрекеттестік нәтижесінде лидердің пайда болуы.
4. Ситуативті теория яғни жетекшілік белгілі бір жағдайдың арқасында пайда болады.

Бұл теория негізін салған Э.Фидлер. Ол лидерлік жағдайларға үш фактор әсер етеді деген.

1. жетекші мен қызметкер адамның арасындағы өзара қатынас.
2. Топқа қойылатын міндеттер құрылымы.
3. Билік күші.
5. Синтетикалық немесе комплекстік теория лидердің топқа, топтың лидерге әсер етуі.

Басшы келесі жағдайларды білуі керек:

1. Нақты мақсатқа байланысты жүйе қолдана алу.
2. Ақпараттарды басқара алу.
3. Адамдардың қабілетін көрсете алуға жағдай жасау.
4. Жүйеде адамға нақты орын тауып беру.
5. Әр адамға индивидуалды мадақтау және мазақтау.
6. Критикалық, икемділік.

Басқарудың жоғарғы деңгейі

Ұйымның негізгі әрекеттерінің бағытын таңдау жұмыстың ішкі және сыртқы факторларының есебімен жүргізіледі. Стратегиялық мақсаттарды қою,

стратегиялық жоспарлаудағы ұжым, компания жұмысының белгілі бір уақыттағы болжамы.

Компанияның болашақтағы эффективті нәтижелерін алдын ала көре білу. Ұйымдағы барлық тапсырмалар мен қабылданатын шешімдерге деген жауапкершілік. Тапсырмадағы ақпараттарға түгелдей басшылық жасау, оларды шешу ортасына, бәсекелестік пен нарықтағы орнына

Басқарудың орта деңгейі

Берілген деңгейдегі тапсырмалар туралы толыққанды ақпарат туралы білім. Аз топтағыларға басшылық. Бұл топтардың әрекеттері үшін жауапкершілік. Лидерлік функциялардың пайда болуы. Топтық динамикалық процесстегі басқару. Топтық бірлік, топтық ынталандыру, барлық оп мүшелеріне ұйымдық мақсаттармен бөлісу, бірліктің құндылығы мен бағытын формалау. Бөлім жұмысшыларын ынталандыру, сонымен қоса барлық топтарды. Басқарудың барлық функцияларының орындалынуына қатысу. Ұрыс керіспен күрес.

Басқарудың төменгі деңгейі

Функционалды өндірісті оперативті басқару. Жұмысшы топтың әрбір өкілімен байланыс орнату. Әрбір жұмысшыны жеке ынталандыру. Топтың мүшелерімен тұрақты қарым қатынас. Әрекетті орындаушы ұйым. Тапсырмалардың орындалуын бақылау. Іскерлік және тұлғааралық ұрыс керісті шешу. Басқарудың осы тапсырамсын шешу. Қызметкермен кері байланыстың болуы.

Басқару әрекеттерінің тиімділігі тікелей образбен үш параметрмен өзара әрекеттеседі

1. Сәттілікке жету ықтималдығы күйімен,
2. Жеке фактор секілді тәртіп мотивімен
3. Басқару жағдайының шешімінде сәттілік және сәтсіздік.
4. Басшылар, бағыныштылар секілді, еңбекке оң жігер алуы, жұмыстан ләззат алуы секілді қажеттілікке ие. Бұл қанағаттылықты анықтайтын бірнеше факторлар бар:
5. Мақсатты тану.
6. Жұмыста жетістікке жету.
7. Өзіне сенімділік.
8. Өзінің мүмкіндіктеріне деген оң баға.
9. Жұмысқа қызығушылықтың пайда болуы
10. Жұмысқа оң көзқарас.

Тексеру сұрақтары:

1. Басшы және ұйым
2. Басшы әрекеті деген не?
3. Ұйымдағы конфликтіні шешу жолдары.
4. Конфликтілі мінез-құлық және басқару жүйесі

Әдебиеттер:

1. Волкогонова О.Д., Зуб А.Т. Управленческая психология. – Москва: ИД «Форум» - Инфра, 2015.

- 2.Кабаченко В.С. Психология управления. Учебное пособие. – М.: Юнити, 201
- 3.Добреньков В. И. Управление человеческими ресурсами: социально-психологический подход. Учеб. пособие. - М.: КДУ, 2015.
- 4.Морозов, А. В. Управленческая психология. - М.: Академический проект; Трикста, 2015.
- 5.Полукаров В. Л. Психология менеджмента: учеб. пособие / В. Л. Полукаров, В. И. Петрушин. – 2-е изд. – М.: КНОРУС, 2010 Полукаров В. Л. Психология менеджмента: учеб. пособие / В. Л. Полукаров, В. И. Петрушин. – 2-е изд. – М.: КНОРУС, 2010
- 6.Розанова В.А. Психология управления. – М.: ЗАО «Бизнес-школа «Интел-Синтез». – 2012.
- 7.Салих Гүней. Ұйымдық іс-әрекеттер.-«Нобель» баспасы, Анкара, 2011(түрік тілінде)
- 8.Столяренко А.Д. Психология управления. - Ростов - на - Дону: Феникс, 2013.
- 9.Sanderson A., Safdar S. Psychology. - University of Guelph: Wiley-sons Canada. Ltd., 2012.